

І.М. Трубавіна,
доктор педагогічних наук, професор
кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Проблема екологічного виховання молоді є актуальною щодо реалізації колективного права людини на безпечне довкілля. Потрібні свідомість і звичка екологічно-відповідальної поведінки, екологічна культура набута в дитинстві. Існуючі ж вітчизняні дослідження в галузі теорії виховання роблять акцент на формування екологічної свідомості в напрямку охорони й збереження оточуючого середовища, джерел енергії, організацію екологічної діяльності щодо прибирання наслідків неекологічної поведінки інших людей [3].

Сьогодні є вже інші ідеї щодо здійснення екологічного виховання в контексті сталого розвитку суспільства – це «такий розвиток, що задовольняє потреби сучасного часу, але не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби» [2, с. 50]. Він передбачає взаємозалежний і взаємодоповнюючий економічний та соціальний розвиток, підтримку і збереження навколишнього середовища. Основними цільовими настановами сталого розвитку є підвищення добробуту всіх людей, зростання стандартів якості життя шляхом викорінювання злидарства, захворюваності, забезпечення гідних житлових умов та сприятливого довкілля [1].

Сталість розвитку має за основу гармонізацію відносин людини і суспільства, природи, яка є необхідним чинником її існування [2]. Сталий розвиток суспільства приводить до розвитку людини – процесу розширення можливостей людини через розширення функції й посилення потенціалу людини, який має включати три суттєві елементи: здоров'я і довголіття, знання і доступ до ресурсів, які необхідні для підтримки гідного рівня життя. Сьогодні ПРООН пропагує прийняті в 2015 році цілі перетворення світу для стійкого розвитку суспільства. Серед них є ті, що повинні стати новим змістом екологічного виховання молоді: чиста вода і санітарія; добре здоров'я і

благополуччя; дешева і чиста енергія; відповідальне споживання і виробництво; боротьба зі змінами клімату; збереження морських екосистем; збереження екосистем суші; ліквідація жебрацтва і голоду; якісна освіта.

Нині більшість цих питань не є предметом плану виховної роботи класних керівників ЗНЗ. Хоча саме вони щоденно працюють з дітьми і можуть успішно формувати свідомість і поведінку дітей в цих напрямках. Екологічна культура особистості складається з екологічних почуттів, екологічної свідомості, екологічної поведінки, мотивів екологічної діяльності. Збереження природи є тільки однією з її складових. Потрібна конкретизація цієї роботи у вихованні, що і дозволяють зробити поставлені цілі. Вони дають зміст екологічного виховання. При цьому пам'ятаємо, що в плані виховної роботи класного керівника потрібно послідовно дотримуватися етапів виховання: формування свідомості особистості в напрямку виконання цілей перетворення світу в контексті сталого розвитку суспільства; формування досвіду екологічної поведінки цієї спрямованості; стимулювання позитивного і гальмування негативного досвіду екологічної поведінки; стимулювання до самовиховання в даному напрямку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лакуша Н.М. Ідея сталого розвитку в контексті екологічних проблем (соціально-культурний та праксеологічний аспект): дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук: спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та історія філософії» / Наталя Миколаївна Лакуша. – К.: КНУБіА, 2005. – 172 с.
2. Программа действий: Повестка дня на 21 век и другие документы конференции в Рио-де-Жанейро в популярном изложении. – Женева: Центр «За наше общее будущее», 1993. – 70 с.
3. Трубавіна І.М. Стан розробки проблеми екологічного виховання в Україні в контексті сталого розвитку суспільства еколого-економічна система управління підприємством, регіоном, суспільством: обліково-аналітичні аспекти: матеріали міжнародної наукової Інтернет-конференції, м. Чернівці, 24-25 листопада 2016 року / за ред. Лучик С.Д., Багрій К.Л. – Чернівці: ЧТЕІ-КНТЕУ, «Місто», 2016. – 248 . – С. 187-190.